

**ZEITZEUGE
DER GENOZID IN DERSIM 1938**

© by <http://mamekiye.de/08/1455220766/1455960433/Bild>

**SAADÊ TERTELÊ DERSIM 1938
SÜLEYMAN KILIÇ - BIRAÊ DR ALİ KILIÇ
SİLEMANÊ İVRAİMÊ SİLEMANÊ HEMEDI
TERTELÊ 38i SERO QESEYKENO**

**Original Audio Ton in Dersim Sprache Kirmancki (Zazaki)
VIDEO © by Ismailo Demeniz <https://youtu.be/PtL6I-fYKzQ>**

**SÜLEYMAN KILIÇ
(05.02.1934 – 04.03.2010)
SAADÊ TERTELÊ 38 DERSIM
Silemane İvraimê Silemanê Hemedi
Tertelê Dersimi 38i Sero Qeseykeno**

SÜLEYMAN KILIÇ (05.02.1934 - 04.03.2010)

**Silemanê İvraimê Silemanê Hemedi,
Tornê Hemedê Mirzaliyê Silemani,
Lazê Melek Xatune
Werezaê Aliyo QIZ
Biraê Dr Ali KILIÇ**

Qeseykerdox: Süleyman Kılıç

Qaydkerdox: Ismailo Demeniz

Tariğ u Ca: 01.04. 2005, Alamanya,

Çê Torna İvraimê Silemanê Hemedi

Copyright © by Ismailo Demeniz, www.mamekiye.de

Copyright © by Dr Ali KILIÇ, www.dralikilic.wordpress.com

SÜLEYMAN KILIÇ - SAADÊ TERTELÊ DERSIM 1938
SILEMANÊ İVRAİMÊ SILEMANÊ HEMEDI TERTELÊ 38i SERO QESEYKENO
VIDEO © by Ismailo Demeniz <https://youtu.be/PtL6I-fYKzQ>

**MELEK XATUNE
MELEKA HEMEDÊ MIRZALIYÊ SILEMANI
DAKILA SÜLEYMAN KILIÇ
DAKILA DR ALI KILIÇ**

**SCIENTIFIC RESEARCH CENTER OF KURDISTAN (C.R.S.K.)
CENTRE DE LA RECHERCHE SCIENTIFIQUE DU KURDISTAN**

Association de Loi 1901 RDA N°W212005346,
4 Rue de Saverneö 21000 Dijon France

Dr Ali KILIÇ

Président

Doctor of Philosophical Sciences

eMail: dralikilic38@gmail.com

Web: <http://www.dralikilic.wordpress.com>

Mobile: +33 631 556 896

SÜLEYMAN KILIÇ - SAADÊ TERTELÊ DERSİM 1938

SILEMANÊ İVRAİMÊ SILEMANÊ HEMEDI TERTELÊ 38i SERO QESEYKENO

VIDEO Copyright © by Ismailo Demeniz <https://youtu.be/PtL6I-fYKzQ>

ISMAILO DEMENİZ:

AP PHITALI AME İTHA, EY QESEY KERD, VAKE, İŞTE MARÇIG DE FILAN CA, KHÊMERA BELE, KHÊMERA ÇİLE ESTA, VAKE, DEMENU UZA QIRKERDI, SAHARDE QIRKERDI!

SÜLEYMAN KILIÇ:

Khêmerê Çile, ververê Marçığı de ro, Khêmerê Çile vane. Marçığ, Sahar, Marçığ dewa yane piyare.

WAXTO KE MILLET MARÇIG DE QIRKERD, TI ÇOND SARIDE VIYA? YENO ERA TU VIR?

Marçığ de bu 37 Hareketinden sonra 38 de Kırdılar. 37 de Devlet geldi bize baskı yaptı, biz köyleri boşaltıp dağa çıkdık. O zaman her kes bir aileden iki kişi gönderdi teslim oldu. Dedi, biz ölürsek, hiç olmazsa böyle birer kişimiz kalsın sülalemizde. Fakat 250 kişiyi de gene, şeylen, hep ağır.., etrafını... şiritlen bağladılar, Ağır Makineylan üzerine gaz döküp yaktılar.

WERTÊ NINU DE KAM BI, YENO RAT U VIR. NAMEY KAM KAMO?

Wertê dinü de yê mara, Apê mı Momid vi, Amıka mı vi, Momid zewejia vi. Hire teney mara tede vi. Ondan sonra, Lazê Xalê mı Mıstefa wertede vi, o dirvetın vi, ey vozday vi, ho no ro werte Çhemi ro, ho no ro wertê Uwe ro. Nay ve pa, bi ve dirvetın, o xeleşiya. Iye bini pêro qırkerdi. Qaz verdera ser vêsna.

MESELA ÇÊ KAMI? ÇÊ HESÊ ALÊ HEŞI RA KAMI QIRKERDI?

Çê Ale Heşi werte de vi, Aile dine pêro tede vi. Çê Hesê Alê Quri. Tavi o zaman ez çhor-phonc saride vine, ez kora vine, ez hora ses sari de eve lıngu fetelüine. Lona Laşi de ez tede vi ne. Dorme Lona Laşi ke guret, hire roji, yane hire roji, hire sew. Pesewe ma cıra vejiayme remay me. Iye bini ki lone de guret, ae ke lone de guret pêro qırkerdi. Yane hire sey çor sey mordemi uza qırkerdi.

MARÇIG DE BIA ERA HO VIRI, ZOVINA KAM-KAMI VI UZA, YENO RA TU VIR?

Marçığ de era mı vir nino, hama 250 Mordemi vi uza.

YÊ MOMID CINIYA HO, VAKE, DIGAN VIYA.

Momid ciniya ho digan viye. Amıka mı daha bêkare viye.

CINIYE KE DIGAN VI, YI ÇITURI KISTENÊ UZA?

Pêro qırkerdi...

U WAXT TU PHONC SARIDE VIYA, VAJIME MOA TU TORE QESEYKERDO, PIYÊ TU, APÊ TU TORE QESEYKERDO, CINIYE KE DIGAN VI, YI ÇITURI KISTENÊ UZA?

Xevera mı çına, ez sevaji...

ZOVINA MILLET KOTI QIRKERD?

Derê Laşi de qırkerd, Marçığ de qırkerd, Mazgerd de qırkerd.

MAZGERD DE KAM QIRKERD?

Mazgerd de Çê Sülü Ağay, Çê Hesên Ağay berd qırkerd. Efendim hetê Vanku de berd qırkerd. Koti ra Qelfe kotene ra ver berdenê qırkerdene. Yane kam ke kotene ra ver, teslim biyenê, berdenê qırkerdenê, hiç şey yoktu.

XOZMERAĞE DE KAM QIRKERD?

Xozmerağe biye thole, ma hora Kora vi me. Xozmerağe kerde thole. Dew pêro kerdi vi thol. Dew pêro vêsna. Dew pêro vêsna, rızna, ma koura vi me. Kou ra fetelinê. Xozmerağe, Bor, Hêgao Pil, Arekiye, ni Dew pêro rew ra kerdi thol, ma koura vi mê. Dağlarda geziyorduk

ÇÊ SIMA RA KAM KIST, TEK TEK NAMEY, YENO RA TU VIR?

Çê mara apê mı Momıd, Piyê mı, Amıka mı, zu ez xeleşino, zu ki apê mı Mirzali xeleşiya çê mara, pêro qırkerd. Zu ki ni ajniya mı Sengale xeleşiya.

KAM SURGUN KERD?

Kam ke kotene ra dest qırkerdenê. Eke surgın ke biyene, oncia thoe nêbiyenê, kistenê. Na pee coy surgın kerd. Vere coy kam ke teslim biyene kistenê. Kam ke teslim biyene kistenê qeytan surgın nêkerdenê.

ÇUTIR KISTENE?

Berdenê Qereqol de kistenê.

EVE MAKINA YAKI EVE QAZ VÊSNENÊ, ÇITUR KISTENÊ?

Eve Süngü, eve ewk...eve çı çeşit berdene kistenê. Qeytan surgın nêkerdenê. Kam ke şiyenê teslim biyene kistenê, kam ke şiyenê teslim biyene kistenê,

ESMER VAJIME KE, ISON KE SÊRO, KOTI KE NA MİLET QIRKERDO, VÊSNO, YANE ISON ŞIKINO CENDEGÊ NINU BÖLÜ KENO, KAMIJI CA DERÊ, YANE?

(Îta Torna İvraimê Sile Hemi kuna werte perskena, vana: “Bao tu vake, Qurç esto ya, Qurç..”) 250 Mordemo ke qırkerdo, wertê hêgae dero nıka. Yine uza hêgay ramitê kerdo top jê Qurç, Qurç nia do arê, butu uzarê. Yani 250 kişinin Kemikleri hepsi orda yol üzerinde Marçığ de.

HEYET KE BÊRO SERVA NA TERTELÊ 38I, UZA ISON ŞIKINO NA CAO NINU ZONENO, KOTI QIRKERDÊ. MUHAQAK CENDEGÊ HO ESTÊ UZA?

Dewu de kam ke kotene ra dest, qırkerdenê, kata berê. Eke dı kotene ra dest, cor kotena ra dest qırkerdenê pêro.

(Îta Torna İvraimê Sile Hemi kuna werte perskena, vana: “Apê tu ki, Amıka tu ki uza estê...?”)

Apê mı uza vi, Amıka mı tede vi, zewejia vi, ondan sonra, çor tenê ma temsil bi uza. Yi pêro qırkerdi. Ni ke qırkerdi, milet ki vake uwo ke ma heni qırkene, ma ki nêsomê tesmil nêbeme, uyo ke sono tesmil beno, benê qırkenê. A nine ki...37 de hareket başladı, 42 den sonra, ma amime tesmil bime. 42 de ae ke mend ameyme tesmil bime.

TU QESEY BIKE, HORE QESEY BIKE...

Cıniya Soê Murtê Heşi vatenê, şıye tesmil biye. Cıniya Soê Murtê Heşi, ondan sonra day ve ra Cendermu. Cendermu berde, hem...yane af edersin, ırzına geçmişler, birde kayadan attılar aşağı. 150 metrelik yükseklikte bir kaya var, Sinan, Khêmerê Şênu vane, Sinan Dağı üzerinde. Hem ırzına geçdiler ve hemde kadımı kayadan aşağı attılar. Cini kotene ra dest o şekil işkence kerdenê.

DEMENU RA KAM VIRENDE ŞI TESMIL BI, DARDE KERD?

Demenu ra Chivê Khêji şı, Fındıq Ağa şı, Qamer Ağa şı, Arekiye ra Çê Cıvrail Ağay ra nêzon kam şı, efendim...

ÇÊ XALÊ TORA KAM ŞI, HETÊ KHALIKI RA?
Çê Mirzê Sili ra...

ALIYÊ MIRZÊ SILI, BIRAÊ HEMÊ MIRZÊ SILI?
Xalê mı vi, Aliyê Mirzê Sili, biraê Hemê Mirzê Sili vi.

NAMÊ HO?
Name ho Ali vi

ALIYÊ MIRZÊ SILI?
Ja.

BIRAÊ HEMÊ MIRZÊ SILI

Biraê Hemê Mirzê Sili. Ni guret berd darde kerdi. İdam kerdi. Chivê Khêji rusno Ceza Evi. Yi ki darde kerdi. İdam kerdi yani. Ni ke idam kerd, ondan sonra. Artık, şimdi, amey nafa Dew baskın kerd. Dew vêsna. Ma ki remay me gınayme ro Kou. Dewê ma pêro vêsna.

Xozmerağe vêsne,

Hêgao Pil vêsna,

Marçığ vêsna,

Gaxmud Vêsna,

Arekiye

Bor Gıniye

Ma ki Kora feteliyenê. Biz de dağda geziyorduk. Yane Askerlen de dögüşüyorduk, tavi sırası gelince.

SIMA KE ŞI KO, TU ÇOND SARIDE VIYA?
Ya ez o zaman phonc-ses saride vine.

PEKI TEVERA BO ÇINO, SIMA ZIMUSTON ÇITUR KOTENE RA, AMNON ÇITUR
FETELIYENÊ?

Mesela Mıxaru de vınetenê, waxto ke mıxare çine vi, Esker ke dormê made vi, bınê Daru de vınetenê. Vore vorenê, niade, vore vore, ez di waê mı bi, zu ki moa mı biye. Moa mı koçê sıkıt kerd vore sera, sale biye, sale sanene ho miye, a Sale dê mara, ma bınê vore de kotime ra, uştıme ra ke 50 santim vore ma sero vora, o şekilde kotene ra. Esker ke dormê ma guret, doman ke bervene, vatenê, Esker mero ma qırmeke ro, doman xenekitenê. Vengê ho Esker nêşêro, Esker hurendia ma dosnêkero. Uwe çineviye, mija ho fose de kerdênê, diyênê domanu. Domani uwe wastenê, domani bervênê. Miji fose de kerdene diyênê domanu.

KAMI TERSE ESKER VERI DOMANÊ HO XENEQIT, YENO ERA TU VIR?

Domani yeno ra mı vir. Dı tenu, hire tenu domanê ho xeneqıt. Hama kamji vi, name hatırlamış nêken yane. Domani bervênê xeneqıketenê.

HERMETE KE DIGAN VI, KOTENE ESKER DEST, YINU RÊ SEKERDENÊ?

Dıgan-Mıgan pêro qırkerdenê. Dıgan-Mıgan dinlemiyorlardı. Dıgan vê, kokım vê, kam kotena dest kıstenê. Yane tesmil biyene, têpia kıstenê. Şiyênê tesmil biyênê kıstenê têpia.

EMA LENGE NASKENA, VANÊ, BINÊ MEYTU DE XELEŞIYA?

Ema Lenge nasken, hona wese viye, a sare Tunceli de viye, hot-heşt seri ra ave merde

LINGE RA LENGENÊ, VANE, BINÊ MEYTU DE XELEŞIYA!

Heya.

KOTI YI QIRKERDI, YENO RA TU VIR?

Era mı viri nino, Ema Lenge koti qırkerdê.

SIMA ÇÊ KAMI RAE, NAME SIMA RA SA VANE, LAZE KAMIYA, HO NAME KENA?

Namê mara Çê Silê Hemi vane.

ÇOND BIRAÊ TU BI, ÇOND APE TU BI?

Dı Ape mı bi,

NAMÊ HO?

Namê ho zu Momıd vi zu ki Mirzali vi. Momıd Marçıg de tesmil bi kıst. Demenu ra çê ma nêvi, her Aile re dı teney hire teney şı teslim bi, vake, ma ke Kora qırkerdime, ni sêre bıxeleşıye. A yi ke pee coy Esker bütın Şeritle ellerini, destu gıredano, andan sonra Ağır Makinaya çekdikten sonra, Gaz döktü yaktı.

CENDEGÊ NINU HONA UZA ESTÊ?

Cendegê dinu uza Qurç do ve are, nıka kês ewk nêkerdo, wertê Hêgay de Qurç do ve are, dormê Hêga rameno, wertê vıneto uza, Qurç vıneto, pêro uzare Cendegê ho.

ZOVINA YENO RAT U VIR, TENE BIA RA HO VIRI, ZOVINA KOTI MILLET TARAFATARAFATARAFA, QILFE-QILFE QIRKERD?

Marçıgde qırkerd, Mazgerd de qırkerd. Ondan sonra hetê Vanku de qırkerd. Çor-phonc kotene ra dest guretenê kıstenê. Dı-hire çêy teslim biyenê veyahut teslim guretenê, ey qırkerdenê, nêverdenê. Hiç şey dinlemiyorlardı, eline geçeni kırıyorlardı, eline geçeni öldürüyorlardı.

HESEN AĞAÊ ÇUXURE, SÜLÜ AĞA YI KOTI QIRKERDI?

Yı Mazgerd de qırkerdi

MAZGERD DE. NA TARAFATARAFA ÇÊ MEMÊ SAMALI KOTI QIRKERDÊ?

Yi na hetê Vanku de uza qırkerdi

NA SAHAR DE KI VANÊ MILET QIRKERDO, UZA TARAFATARAFA DEMENU KOTI QIRKERDÊ?

Demenu Marçıg de qırkerdi. Çola Heru vane, uza ki qırkerdi, hama nêzon ke çıxaşı qırkerdê.

PEKI VAJIME HONDE NA MILETI RE NEQIYE KERDA, TU NA TERTELE RA XELEŞIA, PIYE HO KERDO VINDI, APÊ HO KERDO VINDI, WEREZAÊ HO, DEREZAÊ HO KERDE VINDI, NA DEWA TERTELE RA GORE ŞAHSI OLARAK FIKRÊ TU ÇIKO, SAVANA?

Fikrê mı, şimdi İnsan Hakları var, o zaman ne bir Radio ne bir şey, Dünyanın haberi yokdu, Dünyanın. Türkiye mesela nasıl... Ben şimdi buna karşıyım. Ermenilere evet katliam oldu. Asıl büyük katliam Kırmançlara-Dersimlere oldu. 1925 de Diyarbakır da Katliam Şex Saide oldu, 1928 mi kaç da Ağrıdakilerini kırdılar. 1937 geri dönüp Dersimlileri kırdılar. Aslında en büyük katliam Dersimlilere oldu. Bu sefer Dersim hareketi başladı.

PEKI HATA NİKA KÊS NA DAWA RO DAWACI NÊBI, SIMA SEVANE, HONE MILETE SIMA QIRKERDO, AŞIRA SIMA QIRKERDA, AŞIRA SIMARA KAM KIŞIYO, PILE HO SEVKANÊ HO KAM VI?

Aşıra mara Sevkanı Heme Chivê Khêji, Hese Gewa Qere, Yıvıse Sey Khali, pêro sevkan vi. Mesela Apê mı Mirzali, Heme Mirze Sili, Chive Mirze Sili... Zaten pêro ki qır bi, da-dese-teney mendi, pee coy 42 de Af kanunu çıkardı, kalan 13-14 kişi de geldik teslim olduk.

HESE GEWE YI KOTI AMEY KISTENÊ?

Hese Gewe ve Aliye Qızı ra Ozev-Avdel de amey kıstenê. Aliyo Qız xale mı vi. Laze Heme Mirze

Sili. Ozev-Avdel de ney dormê Eskeri ceno. Tavi Milis tey benê, Milis sond wenê, vane, “Bêrê Piyê tu ki nao gureto, teslim vo, vano, yeno teslim beno”. Eke cepxanê ho qedino, yenê pê cênê. Askerler Qaramana dalmışlar. Laze ke uza, laze ke de qız beno, bervenno. Bervenno, Qeremaneci kepçe dano ve sarê lazeki ro goni keno wertê ewki. Aliyo Qız ki davançe huyo qız bine cızmê de beno, ceno yi Qeremaneci kisenno, vozdano. Waxto ke cêr Ozev-Avdel de vozdano, Bölüğe Esker Boğaz de rastê cı beno, pê-cênê anê, süngü kene vıle ra anê, miye ra cêr kene hard, eve weşıye ki çımu vezenê, Aliyê Qızı.

Heme Chıvê Khêji ki Kora kışiya. O şeydi, o hareketdey di...

ZOVINA ŞAHSİYETÊ DEMENU RA SEVKANÊ HO KAMI VI?

Pêro sevkan vi, pêro, zu nê pêro, pêro sevkan vi. Pêro qırkerdi, 10- 15 mordemi 6 seri tey dapêro. Pêro sevkani vi. Mecbur artık dênê pêro.

PEKI NA DAWA TERTELE RA GORE HAO MİLET GIRA GIRA VANO, MARE DERSIMU RÊ NEQIYE BIYA, IYE KE AME KISTENE, SURGIN KERDÊ, BENE DAWACI, FIKRÊ SIMA ÇİVAO. TU VE HO SAVAN NA MESELE RA?

Fikrê ma. Şimdi İnsan Haklarına gore, bu bir Katliamdır. Aslında Dünya da teslim olan insanlar öldürmemeleri gerekir. Fakat ben şeyime göre o zaman aşağı-yukarı 4000 – 5000 Dersimlileri öldürdüler. Yani 5000in üzerinde oldu. En aşağı 20 tane 30 tane Köyler yakıldı. HEYDERU'larda bizim içindeydi. Ondan sonra AVASU ve KHALU'lar da bizim içimizdeydi. Çok çok Katliam oldu bizim Alevilere.

TU NİKA LAZÊ İVRAİMÊ SILÊ HEMI DIYE, NA DAWA KE VERÊ MEKEMÊ DULGERU DE BÊRO MEKEME, YANI TU BENA DAWACI, NÊBENA. NA HELM DE FIKRÊ TU ÇİVAO?

Ben davacı olurum. Çünkü neden davacı oluyorum. Bu gün Dünya İnsan Haklarına gore, teslim olan bir kişi öldürmemeleri gerekir. Fakat biz teslim oluyorduk, gene bizi öldürdüler. Biz mecbur artık kaçdık dağlarda kaldık. Teslim olsak da ölüyoruz. olmasak da ölüyoruz.

YANI DAVACI OLARAK TALEBINDE BULUNUYORSUNUZ, DEĞİL Mİ?

Davacı oluruz tabi. O kadar İnsanlarımızı kırdılar. O kadar teslim olan... mesela bu gün Dünya İnsan Haklarına Teslim olan bir şey öldürmeye hakları yok. Bu gün 300 kişi orda insan öldürdüler, katliam yaptılar.

Ben oraya gittim, o şeyin üzerinde bir şey yapacaktım, yani bir Türbe Mezarlık yapacaktım. Fakat Sıkıyönetim bırakmadı.

ENDİ DİNA BIA ROŞTI, JÊ VIRENİ NİA, ENDİ DİNA DE HERV QEDIYE, ENDİ MİLET GIRA-GIRA HAQA HO WAZENO, MİLETÊ DÊSİMİ ENDİ HAQA HO WAZENO.

Şimdi Türkiye de hak yok. Şimdi birisi böyle hakını ararsa direkmen içeriye alıyorlar. İşkence yapıyorlar, yani onun için millet korkuyor. Hiç kimse hakını aramıyor.

MESELA TU NİKA İTHA QESEYKENA, MESTE-BÊRO KE ŞİA DÊSİM, VAJİME MİLET KE Bİ DAVACI, TAVİ EN JÊDE NİKA İTHA DEMENU QIRKERDÊ, EKE BENA DAWACI, TU KE SONA MAMEKIYE DE WEŞİYA HO RAMENA, TU NİKA NÊ-TERSENA?

Yani ben şimdi Davacı olduktan sonra, Tunceliye gitsem, belki bana de şey yaparlar, yapacaklar. Onun için yani kimse korkuyor bir şeyler söylemiyor.

ZARÊ TORA ÇI YENO, HORE QESEY BİKE!

Hä?

MESELA TU KE NİKA ŞERE UZA, NA MESELA WERTE DEMENU DE BENA RA, QESEYBENA. NİKA GIRA-GIRA MİLET İNTERNETİ DE DAWA KERDA RA. QAZANTA ZONE MADE VEJİNA, UZA QAZANTA DE SENGAL XANİME QESEYKENA, MELEK

XANIME QESEYKENA, PÊRO VEJIAY. NÊZON MİLETÊ MA UZA NINU WANENO YAKI NÊWANENO. AXRE NA MESELA MUHAQAQ ŞIYA BINÊ GOSÊ DEWLETE KI TAVI. DEWLETÊ ÇIXAŞI KE ZOR KE BIKERO, MEKEME DE SIMA NA DAWA HORA VAZ BENE YAKI NÊBENE?

Bir Davaya gidilirse artık o Davadan vaz geçilirmi? O Dava dan vaz geçilmez. Ama Haklı-Haksız. Onu artık şey bilir. İnsan Hakları Hukuk bilir. Bize katliam oldu, öldürdüler. Ve 7 sene Askeriye bizi...Dağlarda Mağaralardan kaçıyoruz, Mağaralara giriyorduk, kalan kişiler de ordan-burdan saklanarak kurtulduk, zaten kimse kalmadı. Kalanlar da 15 kişi 20 kişi kaldı. Onlarda son zamanlar da 42 senesinde, yani eline geçeni teslim olanı öldürüyorlardı, bir kısmını sonradan öldürmeden sürgün yaptılar. Af Kanuna göre biz sizi sürgüne göndermiyoruz, geri kalanlarda 13 – 14 kişi gelip teslim oldu, zaten fazla millet de kalmamıştı Dağ da.

MESELA XARPÊT DE AXLERÊ DÊSIMU RA (3 TENEY AXLERÊ DEMENU) NINU RA:
ALIYE MIRZALİYÊ SILEMANI, BIRAÊ HEMÊ MIRZÊ SILI,
CIVRAIL AĞA,
LAZE CIVRAIL AĞAY HESEN AĞA
LAZÊ QEMER AĞAY FINDIQ AĞA
WUŞENÊ SEYDI,
HESENÊ İVRAİMÊ QIZI
SEY RIZA ‘VE LAZÊ SEY RIZAY
DARDE KERDI, PEKI CENDEGÊ NINU KOTIYE, THOAE CENDEGI YINU PEYSER DAY
VE WAYIRI, CENDEGÊ HO KOTIYE?
Yok, Cendegi (Naaşlarını) vermediler.

PEKI DINADE ISONI BENÊ DARDE KENÊ, CENDEGI KI BENE DANE WAYIRI!
Yok

PEKI SIMA NIKI TERTELE RA XELEŞIYE, NA TERTELE GORE SIMA KE NIKI DAWA RAKE RE, NA CENDEGUNÊ HO PEYSER NÊWAZENÊ?
Cendegi vermediler o zaman. Ne yaptılarsa yaktilar mı, nereye attılarsa, Cendekleri vermediler.

NIKA DAWA KE BIYE RA, SIMA NIKI WAZENE KE, DAWA RA VO, YANE CENDEGÊ AXLERUNÊ DÊSIME KE XARPÊT DE DARDE KERDÊ, YINU PEYSER WAZENÊ, NAERE WAYIR VEJINE?
Tabi ki sahip çıkarız.

NAMÊ DÊSIM VURNO, NAMÊ HO PEYSER BIDERE, ŞÊREFÊ DÊSIM PEYSER BIDERÊ,
NAMÊ MA PEYSER BIDERE, NAMÊ DEWUNÊ MA VURNÊ, SERVA NINU RA KE DAWA RA VO, NA HELM DE FIKRÊ SIMA ÇIVAO?
Fikir olarak biz. Bir Devlettir Köy ismini değiştirir, biz Devlet değiliz ki efendim buna karşı çıkalım. Buna bir gücümüz yetmiyor. Köy isimlerimizi hepsini değistirdiler. Biz ne yapabiliriz bir Devlete karşı.

HAMA EVE ZOR NAMEY VURNÊ, KAMIYA ISONI VURNÊ, NAME İSON VURNÊ, RÊÇÊ KENÊ VINDI, REÇA KIRMANCIYE, RÊÇA DÊSIMI KENÊ VINDI. HAMA NA NEQIYA, MA KE NAE PEYSER BIWAJIMÊ, HAQA MAWA YAKI HAQA MA NIYA? DINA HAQA, DINA HUKUKA.

Tavi Haqa mawa. O hakımızdır. Bu gün Avrupa İnsan Hakları eger bunlar da kendi Miletine böyle şey yapmışlarsa, kendi Köylerin isimlerini değiştirmişse, bizde de değiştirsınler. Ama bize Türkiye de bunu yapıyorlar. Fakat biz Devlete karşı tabi Diktatöre karşı bir şey diyemiyoruz ki. Yapıyorlar, işteğini yapıyorlar, Köyde değiştiriyorlar, bir şey diyemezsin.

VIRENDE ZORDARIYE BIYE, KAM KE ZORÊ HO KERD, O VI. HAMA NIKA DINA BIYA
RET, DINA QANUNA, ADALETO. NIKA NA WAXTÊ ADALET DE EZ VAJI SARÊ
DERSIMIZU RAA HO SAEKERDENE, HAKA HO SAEKERDENÊ DAHA MINASIVO, EZ
VAJI. VIRENDE MILET TERSENÊ, NIKA XOF-TERS HO SERA ESTO, EZ VAJI. NÊZON
FIKRÊ SIMA ÇIKO?

Onu şimdi su anda ortama karşı, mesela Avrupa İnsan Haklarına karşı, Avrupa İnsan Hakları bir karar verir. Bu davanın Haklı ve haksızlığın birbirinden ayırması gerekiyor. Biz şimdi azınlık bir İnanız. Bize her zaman başkî oluyor. Ne yapsak sözümüz geçerli değildir... Bak artık öldürülenleri sayayım. Apê mı Momıd kıst, Amıka mı, Cınıya Apê mı Momıd, Zovi Apê mı İsmail Qewğa Alu de kışıya. Ni 3 teney mara uza Marçıg de qırkerdi.

TARAF A BORU, BOR GINIYE, ZIME GULİ, GEWREKE, AREKIYE,...

Yinu ra zof tene qırkerdi şî...Yinu ra zof qır bi, her zu Çê ra zu mend, dı mendî, pêro qırkerdi..
BOR GINIYE, AREKIYE, HEYDERU,

DEWA AREKIYE RA ÇÊ CIVRAIL AĞA BI, ALA VAZE ÇÊ CIVRAIL AĞAY RA KAM
DARED KERD, KAM KIST?

Çê Cıvrail Ağay ra zu Ali Ağa xeleşıya, zu ki na Cıvrail xeleşıya, cıra Tornê Cıvrail Ağay vane. 2 teney inu ra xeleşıy.

HESEN AĞAO KE XARPÊT DE DARED KERDI VI, O LAZE KAMI VI?

Lazê Cıvrail Ağay vi.

LAZÊ CIVRAIL AĞAY VI. UZA AREKIYE DE ÇOND ÇÊ DEMENU BI?

Yê Demenu, Arekiye de Çê Cıvrail Ağa, 3 – 4 Çêy vi.

YINU RA KAM XELEŞIYA?

Tek 2 teney xeleşıyay, Tornê Cıvrail Ağa na Cıvrail esto ya, o ve Ali Ağa

İYE BINI PÊRO DEWE DE QIRR KERDI?

Yi pêro qır kerdi. 2 tene uzara xeleşıyay. Dewa Kurvak ra 5 teney xeleşıyay.

Saverdıyo QIZ, SAVERDİYO PİL, zu ki SAMALİ, dı ki domanê WELE ALE DEWREŞİ. Zu dew era 5 teney xeleşıyay. Her dewe ra zu mordemi yaki dı mordemi xeleşıyay. Dewa BOR ve BOR GINIYE ra oncia heni.

DEWA BOR VE BOR GINIYE?

Heya.

BOR VE BOR GINIYE DE DEWA SILE SURİ KAMIJI DEWE VI YE?

Dewa BOR GINIYE viye.

BOR GINIYE. YINU RA, ÇÊ SILÊ SURİ RA KAM XELEŞIYA?

Çê Silê SURİ ra kês nêxeleşıya. Mesela Çê YIVISE SEY KHALİ ra tek zu mordemi xeleşıya. Lazê ho vi yaki Bırazzê ho vi xeleşıya. QEMERE MUREXANU xeleşıya, Wusê Silê Soji vatenê, o xeleşıya. Yane her zu Aile ra zu xeleşıya, tae Aile yok oldu, her Aile ra zu xeleşıya.

ÇÊ HESÊ GÊWE RA KAM XELEŞIYA?

Çê HESÊ GÊWE ra nıka laze ho esto.

ZU LAZE HO XELEŞIYA?

Heya.

DEWA KHÊLA RA KAM XELEŞIYA, ÇOND ÇÊY VI?

Dewa KHÊLA ra Hemedi (Hemediyê Wuşenê Hemê Bege), Alê Khali, zu ki Hemê Qemê Beleki, 3 teney xeleşiya. Khêla 40 çêy vi.

VAKE, WAXTE KO KORA ESKER AMENÊ, VAKE, ÇÊ ALÊ KHALI RA WAE YAKI BIRA, TERSUNÊ ESKERU VER, DEST NAYVE FEK SERO XENEQIT VI.

Khêla ra 40 Çê ra 3 teney xeleşiya.

ÇÊ ÇHEMÊ ŞÊRXANU RA KAMIJI ÇÊY BI, YINU RA KAM QIRKIRD?

Çhemê Şêrxanu ra 3 teney xeleşiya. ALO QER, HESO XAS, HEMO SUR.

BESA ŞIA ÇIKÊ YINU YENA?

BESA ŞIA Çhemê Şêrxanu ra viye.

ÇÊNA KAMI VIYE?

Çêna SAMÊ KHÊDÎ vi ye.

BESA ŞIAE ÇOND DOMONÊ HO BI VI?

Besa Şiae ra 2 domonê ho vi. Zu merd. Zu hona weso.

LAZE BESA ŞIAE KE HONA WESO, NAME HO ÇIKO?

Seydali. Apê mı Mirzali (Mirzê Silê Hemi).cira domani çinebi, Besa Şia Apê mı Mirzali de zewejiye.

ZOVINA CAO KE MILET QIRR KERDO, CIRA AZ BIRR NO, ÇÊ VE ÇÊ, KAM YENO ERA TU VIRI?

Tavi azê kami ke birriyo, ez name nêzon. U waxt ez tam 5-6 seri de vine, ez ve ho feteliyene, moa mı ve piyê mı ez poşt nêkerdenê. Ez 6 seri Kora mendune. 37i de şime, 42 de amime tesmil bime. 6 seri Kora mendune. Lona Laşi yeno era mi viri. Lona Laşi de ez tede vi ne.

ÇOND WAÊ TU BI?

Waê mı, 2 wae mı bi.

ÇOND WAÊ TU NIKA WESÊ?

Zuye wesa.

WAA TUYA BINÊ KOTI MERDE?

Waê mına binê Gomê Mışi de merde.

NAMÊ HUYO XÊR?

Besere vi ye.

BESERE

Besere.

Qeseykerdoxê: Saadê TERTELÊ 38i Silemanê Lazê İvraimê Silemanê Hemedi

Qaydkerdox: Tornê Mirzaliyê Silemanê Hemedi, Ismailo Demenz

Tariğ ve Ca: Marl - Alamanya, 01.04. 2005. Çê Torna İvraimê Silemanê Hemedi

Copyright © www.mamekiye.de ® Ismailo Demenz (İsmail Kılıç)

Copyright © İsmailê Silemanê İvraimê Silemanê Hemedi